

آزمون علمی اصول - الوسيط - پایه ۵ - مرحله اول

توجه: لطفاً با دقت به سؤالات پاسخ دهید. (هر چهار پاسخ غلط، یک نمره منفی دارد)

۱. چرا «قواعد فقهیه» داخل در تعریف «علم اصول» نیستند؟

- ا. حکم فقهی فرعی از قواعد فقهی استنباط نمی‌شود ☐
- ب. ابزار استنباط نیستند، بلکه خود، حکم فقهی هستند ☐
- ج. عمومیت و شمول بر تمامی ابواب فقه ندارند ☐
- د. نمی‌توانند وظیفه عملی مکلف را تعیین کنند ☐

۲. طبق نظر مصنف، اشکال نظریه «تعهد و التزام نفسی» در تبیین حقیقت «وضع» چیست؟

- ا. «تعهد» عمل مستعمل است و ارتباطی با وضع ندارد ☐
- ب. «تعهد» نیازمند قید «قصد تفهیم» است تا بیانگر حقیقت وضع باشد ☐
- ج. به طور کلی «تعهد» حقیقتی است خارج از ماهیت وضع ☐
- د. «تعهد» یک امر نفسانی و شخصی است اما «وضع»، یک امر خارجی و عمومی ☐

۳. کدام گزینه در مبحث «اقسام وضع» صحیح است؟

- ا. مصنف: چون خاص نمی‌تواند حکایتگر عام باشد، وضع خاص-موضوع له عام، محال است ☐
- ب. آخوند: چون با تصور عام، ذهن به معنای موضوع له منتقل می‌شود و همین مقدار برای امکان کافی است، وضع عام-موضوع له خاص ممکن است ☐
- ج. آخوند: چون «حکایتگری معنای ملحوظ هنگام وضع» شرط است و خاص فاقد این شرط می‌باشد، وضع خاص-موضوع له عام محال است ☐
- د. مصنف: اگر «حکایتگری معنای ملحوظ هنگام وضع» شرط باشد، وضع عام-موضوع له خاص، می‌تواند امکان داشته باشد ☐

۴. کدام گزینه درباره «معنا و مفهوم حروف» صحیح است؟

- ا. از جهت ماهیت و وجود خارجی مستقل است ☐
- ب. فقط از جهت ماهیت مستقل است ☐
- ج. فقط از جهت وجود خارجی مستقل است ☐
- د. از جهت ماهیت و وجود خارجی غیر مستقل است ☐

۵. صحت کدام قضیه حملیه از علائم «وضع» است؟

- ا. معنا موضوع و لفظ مورد نظر محمول به حمل شایع باشد ☐
- ب. معنا موضوع و لفظ مورد نظر محمول به حمل اولی باشد ☐
- ج. لفظ مورد نظر، موضوع و معنا محمول به حمل شایع باشد ☐
- د. مصداق، موضوع و لفظ مورد نظر، محمول به حمل اولی باشد ☐

۶. اشکال آخوند خراسانی در علامت بودن «اطراد» برای معنای موضوع له چیست؟

- ا. اطراد، ناشی از تعدد وضع است ☐
- ب. بازگشت اطراد، به تبادر است و علامت جداگانه‌ای نیست ☐
- ج. معنای مجازی هم در صنف علاقه، اطراد دارد ☐
- د. اطراد بدون قرینه معیار است، که حاصل نمی‌شود ☐

۷. اشکال «تنصیص اهل لغت» در «علامت وضع بودن» چیست؟

- ا. روش اهل لغت بیان استعمالات است نه معنای موضوع له ☐
- ب. تصریح اهل لغت نیازمند نقل ثقه است ☐
- ج. حجبت کلام لغوی از باب شهادت و مشروط به عدالت است ☐
- د. فقط در صورت تعدد، تصریح لغویین پذیرفته می‌شود ☐

۸. طبق مبنای مصنف، اگر پیامبر ﷺ فرموده باشند: «إذا رأيتم الكعبة فزكّوا» لفظ عبادی، حمل بر چه معنایی می‌شود؟

- ا. ماهیت شرعیه ☐ ب. حقیقت متشرعیه ☐ ج. معنای لغوی به صورت مجازی ☐ د. معنای لغوی در عصر پیامبر ﷺ ☐

۹. به کدام دلیل، موضوعُله الفاظ معاملات، معاملات صحیح است؟

- ا. تأمین اهداف و مصالح از معاملات صحیح و لزوم مناسبت وضع الفاظ با اغراض ☐ ب. تبادر ☐
ج. اثبات بعضی از آثار در روایات که مترتب بر صحیح است ☐ د. صحت سلب از اعم ☐

۱۰. کدام گزینه ثمرهٔ اصولی مبحث «صحیح و اعم در عبادات» است؟

- ا. عدم صحت تمسک به اطلاق بنابر اعم ☐ ب. عدم صحت تمسک به احتیاط بنابر صحیح ☐
ج. صدق وفا به نذر بنابر اعم ☐ د. عدم صحت تمسک به براءت بنابر صحیح ☐

۱۱. از نظر مصنف، مفهوم «مشتق» چیست؟

- ا. المبدأ الملحوظ مع الذات بنسبة عامّة ☐ ب. تلون الذات بأنحاء النسب لو بقى المبدأ ☐
ج. المبدأ الملحوظ مع الذات بنسبة خاصّة ☐ د. تلون الذات بأنحاء النسب لو انقضى المبدأ ☐

۱۲. شرط «صحت تمسک به اطلاق» چیست؟

- ا. در مقام بیان بودن متکلم ☐ ب. عدم وجود قرینه برخلاف ☐ ج. در مقام قانون‌گذاری بودن متکلم ☐ د. امکان عقلی قرار گرفتن شیء مشکوک در متعلق ☐

۱۳. کدام گزینه ویژگی «واجب کفای» است؟

- ا. واجب مقید محدود ☐ ب. ایجاب بدون قید ☐ ج. ایجاب مقید به عدل ☐ د. واجب مقید به افراد ☐

۱۴. منظور از «صحت» اصطلاحی چیست؟

- ا. مقابل بیماری ☐ ب. مسقط قضا و ملزم وفا ☐ ج. مقابل عیب و نقص ☐ د. آنچه با صحت عقلی ملازمه دارد ☐

۱۵. کدام گزینه دربارهٔ «تخیر بین اقل و اکثر» صحیح است؟

- ا. جواز تخیر؛ چون تخیر بین فرد بشرط لا و بشرط شیء است ☐ ب. بطلان تخیر؛ چون منجر به دور خواهد شد ☐
ج. جواز تخیر؛ چون تخیر بین لا بشرط قسمی و لا بشرط مقسمی است ☐ د. بطلان تخیر؛ چون هیچ‌گاه نوبت به امتثال در ضمن اکثر نمی‌رسد ☐

۱۶. در باب «استقلال یا عدم استقلال معانی» کدام گزینه مطابق نظر مصنف است؟

- ا. بعض الحقائق مستقل ذاتاً و وجوداً کمعنی الاسماء ☐ ب. بعض الحقائق مستقل ذاتاً و غیر مستقل وجوداً مثل السواد ☐
ج. بعض الحقائق غیر مستقل ذاتاً و وجوداً مثل «الذی» ☐ د. بعض الحقائق غیر مستقل ذاتاً و مستقل ماهیة کالأعراض ☐

۱۷. وضع «اسم آلت» از کدام قسم «وضع» است؟

- أ. وضع نوعی ☐ ب. انطباق معنای حرفی ☐ ج. وضع شخصی ☐ د. انطباق معنای اسمی ☐

۱۸. مطابق تعریف مصنف، کدام گزینه از «مسائل علم اصول» نیست؟

- أ. خبر واحد ☐ ب. استصحاب ☐ ج. اجماع ☐ د. وضع ☐

۱۹. نسبت بین «معانی حرفی» و «معانی انشائی یا اخباری» بودن چیست؟

- أ. همگی انشائی هستند ☐ ب. بعضی اخباری و بعضی انشائی هستند ☐ ج. همگی اخباری هستند ☐ د. معانی حرفی به اخباری یا انشائی بودن متصف نمی‌شوند ☐

۲۰. کدام گزینه در صورت «تبدل قطع» صحیح است؟

- أ. عدم اجزاء فقط در صورت تعلق قطع به کیفیت عمل ☐ ب. عدم اجزاء فقط در صورت تعلق قطع به اصل عمل ☐ ج. عدم اجزاء بدون فرق بین تعلق قطع به کیفیت یا اصل عمل ☐ د. عدم اجزاء در هر صورت چون شارع امر به تبعیت از قطع کرده ☐

۲۱. اشکال مصنف به قول «وجوب مقدمه به قصد توصل» چیست؟

- أ. ادعا بدون دلیل است ☐ ب. قاعده ملازمه نمی‌تواند قصد توصل را ثابت کند ☐ ج. مقدمه به قصد توصل، باعثیت به متعلق ندارد ☐ د. اخذ قصد توصل در موضوع وجوب محال است ☐

۲۲. کیفیت ترتب ثواب در صورت امتثال «وجوب غیری» چگونه است؟

- أ. ترتب ثواب فقط در فرض قول به استحقاق و قصد توصل است ☐ ب. ترتب ثواب فقط در فرض قول به تفضل و وجود دلیل شرعی است ☐ ج. ترتب ثواب هم بر فرض قول به استحقاق است هم تفضل ☐ د. ثوابی مترتب نمی‌شود ☐

۲۳. رابطه «اطلاق» و «تقید» چیست؟

- أ. تقابل ☐ ب. تضایف ☐ ج. تناقض ☐ د. تضاد ☐

۲۴. کدام گزینه ویژگی «واجب منجز» است؟

- أ. وجوب فعلی، واجب استقبالی ☐ ب. وجوب استقبالی، واجب استقبالی ☐ ج. وجوب فعلی، واجب فعلی ☐ د. وجوب استقبالی، واجب فعلی ☐

۲۵. نظر مصنف در «ثمره فقهی مسألة اقتضاء» چیست؟

- أ. ثمره فقهی، در صورت اثبات اقتضاء ممکن است ☐ ب. ثمره فقهی، در صورت انکار اقتضاء ممکن است ☐ ج. در صورت پذیرش مسألة «ترتب» ثمره قابل تصویر است ☐ د. مسأله ثمره ندارد ☐

۲۶. عبارت «کلّ حکم أخذ فی موضوعه الشکّ» تعریف چیست؟

- أ. حکم ظاهری ☐ ب. حکم اقتضایی ☐ ج. حکم لاقضایی ☐ د. حکم واقعی ☐

۲۷. مراد از «فرد» در متعلق امر چیست؟

- أ. ضد جمع ☐ ب. طبیعت با تمامی لوازمش ☐ ج. فرد خارجی ☐ د. مصداقی از طبیعت ☐

۲۸. نسبت بین دو مسأله «اجتماع امر و نهی» و «آیا نهی در عبادات موجب فساد است؟» چیست؟

- أ. عینیت ☐ ب. تباین ☐ ج. عموم و خصوص من وجه ☐ د. عموم و خصوص مطلق ☐

۲۹. دلیل قائلان به «جواز اجتماع امر و نهی» چیست؟

- أ. متعلق امر و نهی مختلف است ☐ ب. تضاد در احکام پذیرفته نیست ☐ ج. اجتماع در مقام جعل، مضر نیست ☐ د. اجتماع در مقام امتثال، مضر نیست ☐

۳۰. بنابر نظر مصنف، وجه امتیاز «وجوب» از «ندب» در مقام ثبوت چیست؟

- أ. وجوب از اقسام بعث انشائی است، برخلاف ندب ☐ ب. وجوب، بعث انشائی است به همراه منع از ترک، برخلاف ندب ☐
ج. وجوب، طلبی است که مخالفتش موجب استحقاق عقاب می‌شود، برخلاف ندب ☐ د. وجوب، بعضی است که مسبوق به اراده شدید است، برخلاف ندب ☐

۳۱. بنابر نظر مصنف، وجه حمل صیغه امر بر وجوب در صورت نبود قرینه چیست؟

- أ. تبادر ☐ ب. انصراف ☐ ج. حکم عقل ☐ د. مقدمات حکمت ☐

۳۲. نظر مصنف درباره «اخذ قصد امتثال در متعلق امر» چیست؟

- أ. مقتضای اصل لفظی و اطلاق مقامی، توصلی بودن واجب است ☐ ب. مقتضای اصل لفظی، توصلی بودن واجب است، برخلاف مقتضای اطلاق مقامی ☐
ج. مقتضای اطلاق مقامی، توصلی بودن واجب است، برخلاف مقتضای اصل لفظی ☐ د. مقتضای اطلاق مقامی و اصل لفظی، تبدلی بودن واجب است ☐

۳۳. کدام گزینه در باب «وجوب نفسی و غیری» غلط است؟

- أ. وجوب نفسی به خاطر وجود مصلحت در متعلق امر است ☐ ب. اطلاق امر دلالت می‌کند بر وجوب نفسی داشتن متعلق امر ☐
ج. چون تقیید امر در واجب غیری غیر ممکن نیست، اطلاق آن هم امکان ندارد ☐ د. از حیث اطلاق و تقیید امر، وجوب غیری مانند وجوب کفایی است ☐

۳۴. کدام گزینه درباره محل بحث در مسأله «اقتضاء الاتیان بالمأمور به علی وجهه للإجزاء» صحیح است؟

- أ. در فرضی که، واجب به امر اضطراری اتیان شود، هم این مسأله مطرح است، هم مسأله «كون القضاء بأمر جدید أو بنفس الأمر الأول» ☐
ب. ملاک این مسأله همان ملاک مسأله دلالت امر بر مره و تکرار است ☐
ج. ملاک این مسأله همان ملاک مسأله «كون القضاء بأمر جدید أو بنفس الأمر الأول» است ☐
د. در فرضی که، واجب به امر اضطراری اتیان شود، فقط مسأله اجزاء مطرح است و مسأله «كون القضاء بأمر جدید أو بنفس الأمر الأول» مطرح نیست ☐

۳۵. نظر مصنف در «العمل بالأمانة لاستكشاف التكليف» و «العمل بالأمانة لاستكشاف أصل التكليف» چیست؟

- أ. اجزاء - اجزاء ☐ ب. عدم اجزاء - اجزاء ☐ ج. اجزاء - عدم اجزاء ☐ د. عدم اجزاء - عدم اجزاء ☐

۳۶. کدام گزینه مصداق «شرط وضع» است؟

- أ. بلوغ ☐ ب. طهارت از حدث ☐ ج. طهارت از خبث ☐ د. شرط صحت ☐

۳۷. دلیل کسانی که قائل به «عدم وجوب مقدمه واجب» هستند چیست؟

- أ. امر به مقدمه یا لغو است یا باعثیت ندارد ☐ ب. فرقی بین اراده تکوینی و اراده تشریعی نیست ☐
ج. وجدان قوی‌ترین شاهد بر آن است ☐ د. سیره عقلا دلالت دارد بر عدم وجوب مقدمه واجب ☐

۳۸. کدام گزینه از ویژگی‌های «وجوب غیری» است؟

- أ. وجوب غیری علت است برای وجوب نفسی ☐ ب. با تعدد مقدمات واجب و عدم امثال آنها، عقاب متعدد می‌شود ☐
ج. مقصود بالعرض در مقام امثال است ☐ د. محبوبیت ذاتی دارد ☐

۳۹. کدام گزینه در تطبیق نظر مشهور در «واجب مشروط» بر مثال «أقم الصلاة لدلوك الشمس إلى غسق الليل» صحیح است؟

- أ. ماده یعنی وجوب، مقید است ☐ ب. ماده یعنی صلات، مقید است ☐ ج. هیئت یعنی صلات، مطلق است ☐ د. هیئت یعنی وجوب، مقید است ☐

۴۰. بنابر نظر مصنف، کدام گزینه درباره «ضد عام» صحیح است؟

- أ. امر به شی به دلالت مطابقی اقتضای نهی از ضد عام دارد ☐ ب. امر به شی به دلالت تضمنی اقتضای نهی از ضد عام دارد ☐
ج. نفس تصور «وجوب» کافی است در تصور منع از ترک ☐ د. نهی از ضد عام به دلالت التزامی به نحو لزوم بین بالمعنی اعم یا لغو است یا نیازی به آن نیست ☐

۴۱. کدام گزینه درباره فرضی که «شخص در تابستان با آب سرد وضو بگیرد و فقط در اصل وضو قصد قربت کند» صحیح است؟

- أ. در صورت قول به تعلق امر به طبایع، وضویش باطل است ☐ ب. در صورت قول به تعلق امر به افراد، وضویش صحیح است ☐
ج. اگر متعلق امر طبیعت باشد، قصد قربت در سرد بودن آب نیز شرط است ☐ د. اگر متعلق طبیعت فرد باشد، قصد قربت در اصل وضو کافی نیست ☐

۴۲. حکم «تخیر بین اقل و اکثر» چیست؟

- أ. لغو است؛ زیرا از باب تخیر بین فرد «لا بشرط» و فرد «بشرط شیء» است ☐ ب. لغو است اگر از باب تخیر بین فرد «بشرط لا» و فرد «بشرط شیء» باشد ☐
ج. لغو نیست اگر از باب تخیر بین فرد «بشرط لا» و فرد «بشرط شیء» باشد ☐ د. لغو نیست؛ زیرا از باب تخیر بین فرد «لا بشرط» و فرد «بشرط شیء» است ☐

۴۳. کدام گزینه درباره محل نزاع در «اجتماع امر و نهی» صحیح است؟

- ا. این نزاع کبروی است؛ زیرا محل نزاع، اطلاق داشتن دلیل امر و نهی است ☐
- ب. این نزاع صغروی است؛ زیرا محل نزاع، اطلاق داشتن دلیل امر و نهی است ☐
- ج. قائل به امتناع، مکلف را هم عاصی و هم ممتثل می‌داند ☐
- د. قائل به اجتماع، به اطلاق امر و نهی اخذ می‌کند ☐

۴۴. کدام گزینه درباره دو دلیل «أكرم العلماء» و «لا تکره الفساق» صحیح است؟

- ا. در فرض اکرام عالم فاسق، مصداق مسأله اجتماع امر و نهی محقق می‌شود ☐
- ب. در فرض ترک اکرام عالم فاسق، مصداق مسأله اجتماع امر و نهی محقق می‌شود ☐
- ج. هر دو عنوان مذکور در دو دلیل، برای عالم فاسق دارای ملاک‌اند ☐
- د. فرقی بین مثال صورت سؤال و دو دلیل «صلّ» و «لا تغصب» نیست ☐

۴۵. در کدام گزینه امتثال محقق نمی‌شود؟

- ا. قول به اجتماع امر و نهی و عبادی بودن مأموریه ☐
- ب. قول به اجتماع امر و نهی و توصلی بودن مأموریه ☐
- ج. قول به امتناع امر و نهی و تقدیم جانب امر ☐
- د. قول به اجتماع امر و نهی و تقدیم جانب نهی به همراه جهل قصوری ☐

۴۶. حکم نماز در فرضی که مکلف مضطر است به اتیان آن در ملک غیر بدون اذن صاحبش، چیست؟

- ا. نماز باطل است؛ زیرا نمی‌تواند مقرب باشد ☐
- ب. نماز باطل است؛ زیرا امر ندارد ☐
- ج. نماز صحیح است؛ زیرا به دلیل اضطرار نهی ساقط است ☐
- د. نماز صحیح است اگر قائل به امتناع اجتماع امر و نهی شویم ☐

۴۷. کدام گزینه در فرض «تعلق نهی مولوی تنزیهی به عبادت» صحیح است؟

- ا. نهی مستلزم فساد نیست؛ چون عبادت مبعوض مولا نمی‌شود ☐
- ب. نهی مستلزم فساد نیست؛ چون استحقاق عقاب مترتب نمی‌شود ☐
- ج. نهی مستلزم فساد است؛ چون قصد وجه در آن ممکن نیست ☐
- د. نهی مستلزم فساد است؛ چون با وجود چنین نهی‌ای، تقرب با آن عمل ممکن نیست ☐

۴۸. کدام قسم از اقسام «نهی ارشادی»، اقتضای فساد عبادت را ندارد؟

- ا. إذا كان النهی إرشاداً إلى الفساد ☐
- ب. إذا كان النهی إرشاداً إلى قلة الثواب ☐
- ج. إذا كان النهی إرشاداً إلى مانعة متعلّقه ☐
- د. إذا كان النهی إرشاداً إلى شرطية متعلّقه ☐

۴۹. کدام گزینه مثال برای «تعلق نهی به تسبب» است؟

- ا. نهی از تملک زیاده از راه بیع ربوی ☐
- ب. نهی از تصرف در ثمن و مثن ☐
- ج. نهی از بیع مصحف به کافر ☐
- د. نهی از عقد صادر از محرم ☐

۵۰. کدام گزینه درباره عبارت «مفهوم، از اوصاف معناست» صحیح است؟

- ا. توصیف معنی بما هو هو ☐
- ب. توصیف معنی بما هو دلالة ☐
- ج. توصیف معنی بما هو لغیره ☐
- د. توصیف معنی بما هو مدلول ☐